

Autorkou nápadu uspořádat speciální číslo Fontes artis musicae, ústředního periodika IAML, věnované 50. výročí IAML připadajícímu na rok 2001, byla Susan („Suki“) Sommer (USA), dřívější hlavní redaktorka tohoto časopisu. O spolupráci byla požádána Maria Calderisi (Kanada), prezidentka IAML v letech 1986 až 1989, která původní myšlenka dala konkrétní tvář a posléze ji dovedla ke zdárnému konci. V úvodníku dotyčného jubilejního čísla Fontes (leden-březen 2001, roč. 48, č. 1), nazvaném „Naším čtenářům“, vzpomíná, jak na počátku byla jen mlhavá představa a jak původní nesmělá idea nabývala na rozsahu a určitosti.

Ze začátku M. Calderisi žádala členy IAML o příspěvky pokud možno spontánní, osobně laděné, každý aby měl tak okolo sta slov. V okruhu oslovených myslela hlavně na „dále sloužící“ pamětníky. S přibývajícimi příspěvky přibývalo nových a nových nápadů, jejichž realizace nakonec vyústila do velkorysé koncepce reprezentativního jubilejního sborníku, jakým pojednává číslo Fontes bezesporu je.

Každá taková pamětní publikace má své náležitosti, mj. především v podobě zásadního příspěvku některé z čelných osobností příslušné organizace. V tomto případě se úkolu zhostil Harald Heckmann (SRN), současný čestný prezident IAML, nesporná autorita a „svorník“ mezi generací dnes už legendárních zakladatelů Sdružení a jejich následovníků. Heckmannův příspěvek, nazvaný prostě „Půlstoletí“, je především důkladným historiografickým pohledem na počátky a proces postupného vyzrání IAML. Kromě toho plní funkci jakéhosi „úvodového“ textu, vhodného pro zájemce z řad dnešní mladé generace. To byly hlavní důvody, proč Heckmannovo ohlédnutí bylo uveřejněno v nezkrácené podobě paralelně ve třech oficiálních jazycích Sdružení – v němčině, francouzštině a angličtině.

Obdobné důvody vedly i k trojazyčné prezentaci dalšího zásadního textu, jehož autorem je neméně výrazná osobnost Sdružení – François Lesure (Francie). Lesurův stručnější text je svým osobním vyznáním typovým protipólem textu Heckmannova, a proto je nostalgicky nazván „Vzpomínky, vzpomínky...“. Důležitý „pamětnický hlas“ mluví za všechny, kteří položili základy a rozvíjeli činnost nově vzniklého Sdružení. (F. Lesure se oslav jubilea IAML bohužel nedožil, zemřel doslova v jejich předvečer, 21. června 2001.)

Za těmito texty následují kapitoly vyložené pramenného rázu. Jedna přináší seznam účastníků a pozorovatelů zakládajícího kongresu IAML v Paříži 22. až 25. července 1951. Dovídáme se, že se kongresu zúčastnilo 101 odborníků a 14 pozorovatelů z 23 zemí. Další kapitola – „Fotogalerie IAML“ – ve výběru zachycuje účastníky výročních konferencí a kongresů IAML v prvních padesáti letech existence Sdružení v místech, kde se tato setkání odehrávala. Fotografie vesměs pocházejí z osobních archivů předních členů a funkcionářů IAML. Fotogalerii, čítající celkem 30 reprodukcí, rámuje dva charakteristické snímky: portrét Vladimíra Fédorova (1901-1979), knihovníka, muzikologa a skladatele, vzhledem k jeho zakladatelskému významu s výstižnou popiskou „duše IAML“ na začátku, a skupinové foto sedmi prezidentů a prezidentek fungujících v letech 1980 až 2001 na konci; ve vrcholné funkci Sdružení se tak v tříletých intervalech tehdy postupně vystřídali Brian Redfern (Velká Británie), Anders Lönn (Švédsko), Maria Calderisi (Kanada), Catherine Massip (Francie), Don L. Roberts (USA), Veslemøy Heintz (Švédsko), Pamela Thompson (Velká Británie).

Pramenný charakter mají také dvě kapitoly, které speciální číslo *Fontes* uzavírají. Předposlední kapitola – nadepsaná „Partneři a přátelé“ – zahrnuje reprodukce pozdravných a blahopřejných dopisů od spřízněných a úžeji spolupracujících knihovnických, dokumentačních a hudebních organizací, např. IFLA (Mezinárodní federace knihovnických sdružení), IASA (Mezinárodní sdružení zvukových archivů), IMS (Mezinárodní společnost pro hudební vědu).

Následuje závěrečná kapitola nazvaná „Chronologie IAML“. Vpodstatě to jsou „dějiny IAML v kostce“, kde každému roku je věnován jeden odstavec. Tuto kapitolu sestavila Inger Enquist (Švédsko), která zároveň spravuje Archiv IAML (založen 1975). Jednotlivé odstavce pokaždé začínají uvedením data, místa a země, kde se příslušného roku konala výroční konference nebo kongres, a jsou omezeny jen na výčet základních informací a změn ve struktuře a dění IAML: výsledky voleb výboru, vznik nových komisí nebo jiných dílčích orgánů, ustavení nových národních skupin, vznik nových projektů. Mj. tu například zjišťujeme, že historii IAML je třeba psát už od roku 1949, kdy se v říjnu ve Florencii uskutečnilo mezinárodní setkání zástupců hudebních knihoven a muzeí, nebo že jeden z nejrozsáhlejších odstavců se týká roku 1991, kdy v srpnu probíhala konference IAML v Praze; změn tu bylo tenkrát opravdu hodně.

Vlastní těžiště publikace ovšem spočívá ve dvojici kapitol, které tuto závěrečnou chronologii předcházejí. První je věnována prezidentům či prezidentkám IAML, tak, jak v dosavadní padesátileté historii Sdružení, vyplňující léta 1951 až 2001, šli za sebou. Většina jejich textů (celkem 17 proslovů, úvah, vzpomínek apod.) byla ex post publikována ve *Fontes* a odtud tedy dvojnásobně ex post – vybrána a publikována v jubilejním vydání. Vůbec poprvé zde dostáváme do rukou pozoruhodný doklad dosavadního vývoje Sdružení, navíc jedinečný v tom smyslu, že byl ve výběru, zato ale autenticky informuje o směřování, strategii a vůbec o celkové filozofii IAML.

Následuje další, v celkovém pořadí předposlední kapitola „Od našich čtenářů“, v podstatě naplňující původní ideu M. Calderisi. Podařilo se tak shromáždit 61 drobných vzpomínkových esejů subjektivně laděných, avšak mnohde zjevujících myšlenky obecnější platnosti. (U každého autora je uvedena jeho funkce v IAML a její časové ohraničení, se stejnou pečlivostí se ostatně setkáváme v průběhu celého jubilejního čísla *Fontes*, včetně důležitých a jinde těžko dostupných bibliografických citací.) Mezi nejfrekventovanější témata těchto minipříběhů a miniúvah, psaných porůznu v tom či onom oficiálním jazyku Sdružení, patří první kontakty s IAML, co komu IAML dalo a co pro něj znamená, setkání s významnými osobnostmi atd. Věru zajímavé čtení – svěží, mnohdy veselé a poučné. Najdeme tu i dva příspěvky z České republiky – autorem jednoho je Julius Hůlek, druhý napsaly společně Jitřenka Pešková se Zuzanou Petráškovou.

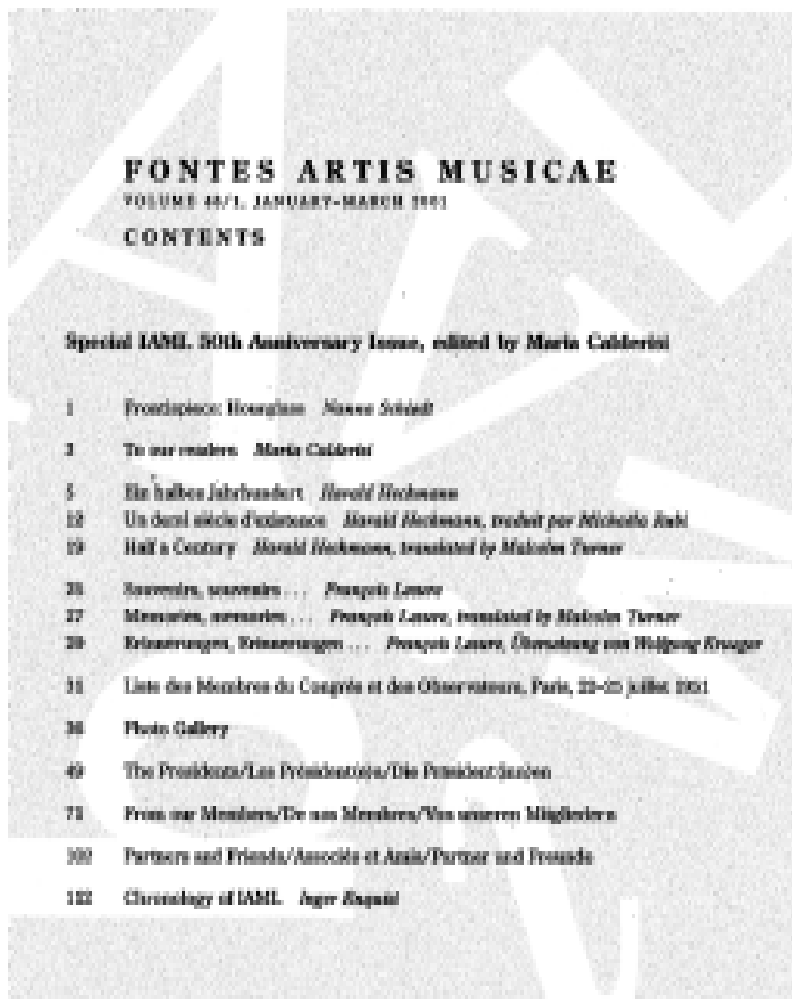
Jinak se tu jména českých zástupců a spolupracovníků IAML – kromě ojedinělých zmínek v závěrečné chronologii – nevyskytují, byť česká spolupráce měla ve Sdruže-

ní vždy dobrý zvuk. (V tomto smyslu rovněž chybí výraznější zmínka o Slovensku.) Důvody jsou evidentní. Ve vzdálenější minulosti jsme se totiž soustředili na úžeji vymezené pole spolupráce (zejména RISM). Svou roli také sehrála sporadická účast našich delegátů na zahraničních setkáních IAML v předlistopadovém období.

Maria Calderisi a všichni, kdo jí pomáhali, vykonali velice záslužný čin. (Speciálním díkem byla poctěna Nanna Schjødt z Dánska, dlouhá léta rovněž náležející k předním osobnostem IAML, za pečlivé pročtení všech textů a za několikery „přesýpací hodiny“, kde komponenty tvoří různé aspekty IAML – jeden z těchto grafických artefaktů je od té doby využíván na obálce *Fontes*.)

Nám všem – a někteří už rovněž patříme k pamětníkům – se dostalo skvělé retrospektivy půlstoleté existence IAML. Téhož se zároveň dostává těm, kteří se o IAML teprve začínou zajímat a díky tomu se i lépe orientují v rozhodování pro příští spolupráci. A do třetice je zásluha a inspirace „jubilejního“ čísla *Fontes* natolik silná a podnětná, abychom se souhrnnou a soustavnou rekapitulací začali zabývat i my v podmínkách České národní skupiny IAML.

Julius Hůlek
Národní knihovna ČR



FONTES ARTIS MUSICAE
VOLUME 49/1, JANUARY-MARCH 2003
CONTENTS

Special IAML 50th Anniversary Issue, edited by Maria Calderisi

1	Frontispiece: Hingham <i>Nanna Schjødt</i>
3	To our readers <i>Maria Calderisi</i>
5	Ein halbes Jahrhundert <i>Harold Beckmann</i>
13	Un demi siècle d'existence <i>Harold Beckmann, traduit par Michèle Raki</i>
19	Half a Century <i>Harold Beckmann, translated by Malcolm Turner</i>
26	Souvenirs, souvenirs... <i>François Lesure</i>
27	Memories, memories... <i>François Lesure, translated by Malcolm Turner</i>
28	Erinnerungen, Erinnerungen... <i>François Lesure, Übersetzung von Wolfgang Krueger</i>
31	Liste des Membres du Congrès et des Observateurs, Paris, 22-25 juillet 1951
34	Photo Gallery
40	The Presidents/Les Présidents/Die Präsidenten
71	From our Members/De onze Members/Von unseren Mitgliedern
100	Partners and Friends/Associés et Amis/Partner and Friends
102	Chronology of IAML <i>Inger Enquist</i>